

46

HIZTEGI BATUA

almendra - arratsalde

almendra *Heg* = arbendol
 almendrondo *Heg* = arbeldondo
 almute
 aloger
 alokairu
 alor
 alper iz 'nekazaritzako tresna'
 alpinismo
 alpinista
 alta lokailua, *Ipar* 'hala ere; beraz; izan ere'
 alterno
 altu = garai, gora
 altuera *Heg* = goratasun, garaiera
 alturako arrantza
 altxagarri 1 'legamia' 2 'zerbait altxatzeko, jasotzeko gauza'
 altxatu, altxa, altxatzen
 altxor
 altzairu
 altzari
 altzaridenda* e. altzari denda, altzari-denda
 altzo
 alu
 aluminio
 alleluia* e. aleluia
 ama
 Ama Birjina
 ama ponteko
 ama hizkuntza, ama-hizkuntza
 amabitxi
 amaginarreba
 amai
 amaiera
 amaigabe(ko)
 amaitu, amai(tu), amaitzen
 amama
 amanda *Ipar* h. isun

amandre
 amankomun* e. **komun**
amaorde
amaraun
amarra 1 (animalia) ik **karramarro** 2 'lotura'
amarru
amatxi
amen
 amen batean
 amen egin
 amen esan
amerikano 'Ameriketatik (aberasturik) itzuli den euskal herritarra'
amestu, **amets/amestu**, **amesten**
ametrailadora* e. **metrailandore**
amets
 amets egin
 amets izan (*askatasuna dute amets*)
 ametsetan
ametz
amianto
amildegi
amildu, **amil**, **amiltzen**
amnistia
amodio
amona
amore eman
amorio* e. **amodio**
amorragarri
amorra* e. **amuarrain**
amorratu, **amorra**, **amorratzen**
amorrazio *Heg*
amorru
amu
amuarrain
amuts* e. **kamuts**
anaia
anaiarte
anaidi
anaitasun
analisi
analitiko
analizatu, **analiza**, **analizatzen**
anatomia
anatomiko
anbulantza* e. **anbulantzia**
anbulantzia
andana
andare* e. **panpina**
anddere* e. **panpina**
andere *Ipar* h. **andre**
andereño
andrakila = **panpina**
andrazko batez ere *Bizk*
andre
andregai
andura (*Sambucus ebulus*)
anestesia
anfibia = **urlehortar**

anfotero
angelu
angeluar *Mat*
angeluberdin *Mat*
angula = txitxardin
animalia
animatu, anima, animatzen
anitz izond bezala, *askotariko* da hobestekoa *industria anitza e. *askotariko industria*)
anizkoitz
anizkun
aniztasun
anker
ankerkeria
antena
antibiotiko
antidoto
antigoaleko
antiseptiko
antolaketa = antolakuntza
antolakunde, 'organizazioa'
antolakuntza = antolakunde
antolamendu
antolatu, antola, antolatzen
antolatzaile
antropologia
antsia (ez da gaztelaniazko 'ansia', baizik 'ardura, kezka, arreta')
antsia izan
 antsika
antsiatu, antsia(tu), antsiatzen
antsika
antxume
antz
 antza denez
 antzean
antza 'dirudienez' *asmoren bat bururatu zitzaien, antza, eta zirt-zart bururatu eta egin*
antzaldatu, antzalda, antzaldatzen
antzaldatze
antzara
antze 'trebetasuna'
antzean
antzeko
antzekotasun
antzeman, antzeman, antzematen (*ez diot antzik eman eta ez diot antzeman, biak onartzen ditu*)
antzera* (hegaztia) e. **antzara**
antzera gisara (-en antzera)
antzerki
 antzerki lan, antzerki-lan
antzetsu
antzele
antzeztu, antzez, antzezten
antzina 'aspaldi'
antzinako
antzinaro
antzinatasun *euskararen antzinatasuna; lanpostuko antzinatasuna*
antzinate
antzo *gazteak antzo behar du bizi; basakatu zauritua (edo zaurituaren) antzo*
antzoki = teatro (tokia)
antzu

antzutu, antzu(tu), antzutzen
apailatu, apaila, apailatzen
apain
apaindu, apain(du), apaintzen
apaindura
apaingarri
apaintzaille
apaintze
apaiz
apaizgai
apaizgaitegi
apaiztu, apaiz(tu), apaizten
apal 1 izond *persona apala*; *boz apala*;
apal 2 iz *apal berriak jarri ditugu paretan*
apaldu, apal(du), apaltzen
apalki
apaltasun
aparailu, 'arrantza tresneria', 'zamarrien tresneria'
aparatu *arnas aparatu* cf *arnas*
aparkaleku
apart* e. **aparte**
aparta *trebetasun aparta du neska horrek*
apartamentu
apartatu, aparta, apartatzen (behe mailan erabiltzen da 1 G-B 'aukeratu' 2 'bereizi')
aparte h. **bereiz**, **urruti**
aparteko
apenas 'ez dirudi' (aditzean *n* darama ondoren)
apeta
apez h. **apaiz**
apezpiku
apika
apiril
aplikatu, aplika, aplikatzen
aplikazio
apo *harmatu** e. **apoarmatu**
apo
apoarmatu
apostolu
apostu* e. **apustu**
apostura h. **apustu**
apote
apotema
aprendiz batez ere *Ipar*
aprobetxatu, aprobetxa, aprobetxatzen
apropos 1 adlag 'berriaz' 2 izond 'egokia'
apuko aitzakia, estakurua
apuntatu *Heg*
apur
apurka
apurkeria
apurkor
apurtu, apur(tu), apurtzen
apustu (bigarren mailakoak dira *apostura*, *postura*)
aquarium* e. **akuario**
ar
arabera
araberako
arakatu, araka, arakatzen

aran (*Prunus domestica*)
arantza
ararteko
arasa
aratxe
aratz
arau 1 iz 2 adlag a) 'ahala' sartu arau hiltzen zituen; b) '-en arabera' leku arau sortzen dira landareak
araudi
araupetu, araupe, araupetzen
arautegi
arautu, arau(tu), arautzen
arazle
arazo iz
araztasun
araztegi
araztu, aratz/araztu, arazten
arbaso
arbel
arbendol
arbendolondo
arbi 1 (*Brassica napus*) 2 'arraba'
arbola
arbolazaintza
arbuiagarri
arbuiatu, arbuia, arbuiaetzen
arbuio
ardagai
ardandegi
ardangela
ardantze = mahasti
ardatz
ardazketa
ardazle
ardi
 ardi esne, ardi-esne
 ardi gazta, ardi-gasna
 ardi larru, ardi-larru
ardit
ardo
ardura 1 iz 'axola, arreta' 2 adlag *Ipar* 'maiz'
 ardura izan 'axola izan'
arduradun
arduragabe
ardurape
arduratsu
arduratu, ardura(tu), arduratzen *da-du* ad
are 1
 are ...ago
 are gehiago
 are ere
 are gutxiago
are 2 'laborantza tresna'
area 'neurria'
areago
areagotu, areago(tu), areagotzen
arean
 arean bai 'zerbait'
 arean ez 'deus ez'

arerio
arestian
areto
 areto girotua
aretze* e. aratxe
argal
argazki
argazkilari
argazkilaritza
argi
argibide
argiketari
argiontzi
argiro
argitaletxe
argitalpen
argitara eman
argitaraldi
argitaratu, argitara, argitaratzen
argitaratzaille
argitasun
argiteria
argitsu
argitu, argi(tu), argitzen I ad 1 'argi egin' 2 'eguna zabaldu' 3 'argiago bihurtu' 4 'ikusmena bihurtu'
 II izond '(persona) aditu, ikasia'
argizagi = astro
argizari
argudiatu, argudia, argudiatzen
argudio
argumentu
argurio* e. argudio
arhe* e. are 2
ari izan, ari, ariko
ariketa
arima
arin
 erre-arin
 jan-arin(ean)
arin-arin
arindu, arin(du), arintzen
arineketa
aringarri
arinka
 arin-arinka
arinkeria
arinki
arintasun
aristokrazia
arismetika
arismetiko
aritu, ari, aritzen, ari(tu)ko
arizale *Zub* 'aktorea (pastoraletan)'
arka
arkabuz
arkakuso
arkanjelu
arkatz = lapitz
arkeologia

arkitekto
arkitektura
arkitu* e. **aurkitu**
arku
arkume
arkupe
arlo
arlot
arma
armada = **gudaroste** *itsas armada, aire armada* (ez da, gaztelaniaz bezala, itsasokoa bakarrik)
armadura
armagin
armagintza
armairu
armarri
armategi
armatu, arma(tu), armatzen
armiarma
 armiarma sare, armiarma-sare
arnasa = **hats**
 arnasa hartu (*arnas* forman erabiltzen da hitz elkarketako lehen osagai denean: *arnas aparatu*)
arnasbide
arnasbotatze
arnasestu
 arnasestuka
arnegari
arnegatu, arnega, arnegatzen 'uko egin'
arnegu
arno *lpar* h. **ardo**
aro 1 'garaia, sasoia'
aro 2 'eguraldia'
arotz
arotzeria = **zurgintza**
aroztegi
arpoi
arra
 arra bete
arraba
arrabio
arrabita 'biolin mota'
arrabota
arrabots* e. **harrabots**
arrada 1 'betea, baina ez gainezka'
arrada 2 'badia, portu naturala'
arragoa
arrai L-BN, 'alai, amultsu'
arraiki L-BN
arraildu, arrail, arraitzen
 ogi arraila
arraileria
arrain
 arrain saltzaile, arrain-saltzaile
arraindun
arraingorri (*Fam Triglidae*)
arraio
arraitasun L-BN
arraitu, arrai(tu), arraitzen L-BN

arrakala *Bizk*
arrakalatu, arrakala(tu), arrakalatzen *Bizk*
arrakasta
arrandegi
arrandia
arranditsu
arrangura
arrano (*Aquila sp* etab)
arranpa = **karranpa**
arrantza 1 'arrain harrapatzea'
arrantza 2 'astoarena'
arrantzale
arrantzari *Ipar* eta *naf* = **arrantzale**
arrantzu
arrapaladan
arrapo
arrapostu iz 'erantzuna, ihardespena'
arraro
arras
arraspa
arrastada
arrastaka
arrastegi
arrastelu
arrasti *Bizk*
arrastiri
arrasto
arratoi (*Rattus sp*)
arrats
arratsalde

(Euskaltzaindiak, Bilbon, 1995.eko urriaren 27an onartua)